

Emekli Kavramı

Yaşlılık, yetişkinliğin bir uzantısı olarak yaşam süresinin ileriki döneminde fiziksel ve ruhsal değişimlerin yoğun bir şekilde görüldüğü bir evre olarak tanımlanmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü 65 yaş ve üstündeki bireyleri yaşlı kabul etmektedir. Ancak bu sadece kronolojik yaşın sınırını tanımlamaktadır. Yaşın ilerlemesiyle birlikte doku ve organlarda oluşan yaşlanma ise biyolojik yaşlanmadır. Öte yandan, toplumsal değerler ve kültürel yapı da yaşlının ve yaşlılığın yerini belirlemektedir.

Emeklilik, kişinin hayat içerisindeki önemli değişim dönemlerinden biridir ve sıklıkla yaşlıların karşılaştığı ilk büyük değişimdir. Emekli olan kişi öncelikle gelir kaybına uğrayacak, bunun yanında sosyal rol ve yetkileri de değişecektir. Emeklilikle birlikte yaşanan bu kayıplara uyum sağlayamayan bireyler, kendilerini değersiz, önemsiz, yalnız, boşlukta ve çaresiz hissedebilirler. Hayatlarının geri kalanını planlamakta güçlük çekebilirler. Yakınlarına yük oldukları hissine kapılır ve bazen de onlara karşı öfkeli tavırlar sergileyebilirler. Oysa emeklilikle birlikte ortaya çıkan güçlü duygular tanınır ve bu yeni duruma uyum sağlandığında, emeklilik bireyin kişisel gelişimini ve hayata yeni bir bakış açısı getirebilmesini sağlayacaktır.

Çalışma yaşamları boyunca ülkemizin gelişimine büyük katkısı olan emeklilerimizin, emeklilik haklarını en iyi şekilde kullanabilmeleri, sosyal devletin önde gelen görevleri arasındadır. Söz konusu görevleri yerine getirmek amacıyla öncelikle tüm bireylere eşit kapsam ve kalitede sosyal güvenlik hizmeti verilen bir yapının oluşturulması için hazırlanan 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile norm ve standart birliği sağlanmıştır. Sosyal Güvenlik Kurumunca teknolojik altyapı çalışmalarına hız verilmiş olup, daha kaliteli ve sürdürülebilir hizmet verebilmek için gerek sigortacılık gerekse sağlık alanında çok çeşitli çalışmalar yapılmaktadır.

Emeklilik İle İlgili Temel Kavramlar

Dinamik yapıya sahip sosyal güvenlik mevzuatında teknik anlamda uzun vadeli sigorta kollarından kişilere belirli ödemelerin yapılabilmesi için belli koşulların sağlanması gerekmektedir.

A. Sigortalılık Süresi

Sigortalılık süresi, sigortalının malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına bağlı olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarih ile tahsis yapılması için yazılı istekte (emeklilik talebinde) bulunduğu tarih, ölen sigortalılar için de ölüm tarihi arasında geçen süre olarak dikkate alınmaktadır.

Örnek: İlk defa 01/08/1982 tarihinde hizmet akdine tabi işe başlayan ve 30/09/2009 tarihinde yaşlılık aylığı bağlanması talebinde bulunan bir sigortalının sigortalılık süresi, tahsis talep tarihinden ilk defa işe başlanılan tarih çıkartılarak aşağıdaki gibi tespit olunur.

Tahsis Talep Tarihi = 30/09/2009

İlk İşe Giriş Tarihi = 01/08/1982

Sigortalılık Süresi = 29/ 1/ 27 (27 yıl 1 ay 29 gün)

B. Prim Ödeme Gün Sayısı

Prim ödeme gün sayısı; malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tabi olarak geçen sürelerle ait gün sayısını ifade etmektedir.

C. Yaş

Yaşlılık ve ölüm sigortalarından aylık bağlanmasına ilişkin haklardan yararlanmak için gereken koşullardan biri de "yaş" olup, tahsis talep tarihinde aranan yaş şartı, tahsis talep tarihinden doğum tarihinin çıkartılması suretiyle tespit edilir.

Örnek : 30/03/2010 tarihinde tahsis talebinde bulunan bir sigortalının doğum tarihi 25/06/1953 olup talep tarihinde aranan yaş koşulu bu sigortalı için 57'dir.

Tahsis Talep Tarihi: 30/03/2010

Doğum Tarihi : 25/06/1953

Yaşı : 05 / 9 / 56 (57 yaş koşulu yerine gelmemiştir.)

.....